

حقوق جنسی زوجین

در فقه و حقوق موضوعه

دسترها شریعتی

عضو هیأت علمی دانشگاه الزهراء(س)

مرضیه ولی حجازی

کارشناس ارشد حقوق زن در اسلام

www.ketab.ir

سرشناسه	: شریعتی، الهام، ۱۳۵۹ -
عنوان و نام پدیدآور	: حقوق جنسی زوجین: در فقه و حقوق موضوعه/ الهام شریعتی، مرضیه ولی حصارى.
مشخصات نشر	: تهران: خرسندی، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۱۴۸ ص.
شابک	: 978-600-114-782-1
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه:ص. [۱۳۷] - ۱۴۸.
عنوان دیگر	: مطالعه تطبیقی در فقه امامیه و حقوق ایران.
موضوع	: زناشویی -- مسائل جنسی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع	: Sex in marriage -- Religious aspects -- Islam
موضوع	: اسلام و مسائل جنسی Islam and sex*
موضوع	: فقه جعفری Islamic law, Ja'fari*
شناسه افزوده	: ولی حصارى، مرضیه، ۱۳۶۳ -
رده‌بندی کنگ	: ۱۳۹۶ ح ۷ ش ۴/۵/۸۱ BP۲۵۸/۵
رده‌بندی یوبی	: ۲۹۷/۷۲۵
شماره کتابشناسی مل	: ۴۷۸۴۶۰

انتشارات خرسندی

نمایشگاه و فروشگاه کتب فقهی، حقوقی و مجموعه قوانین

تهران، خیابان انقلاب - خیابان فخر رازی - خیابان لژی نژاد - نبش پل به خیابان دانشگاه - پلاک ۱۷۴ - واحد ۲

تلفن: ۵ ۰۳۴ ۶۶۹۷۱ - ۰۵۱ ۶۶۴۹۰۵

فروشگاه شماره ۱: دانشگاه تهران، دانشکده حقوق و علوم سیاسی تلفن: ۰۳۰۳ ۶۶۴۱۰۲۰۳

فروشگاه شماره ۲: میدان انقلاب، خ منبری جاوید (اردبیه‌ت)، تلفن: ۰۹۱ ۶۶۹۵۰۷۵۹ - ۰۱۰ ۶۶۷۵۵۹۱۰

فروشگاه شماره ۳: خ انقلاب، نرسیده به میدان فردوسی، کوچه شهید رجایی، دانشکده حقوق دانشگاه آزاد،

طبقه زیرین (قسمت کتابفروشی): ۰۱۰ ۶۶۷۵۵۹۱۰

پست الکترونیک: Khorsandy.pub@gmail.com

سایت اینترنتی: WWW.Khorsandypub.com

حقوق جنسی زوجین

در فقه و حقوق موضوعه

دکتر الهام شریعتی - مرضیه ولی حصارى

چاپ اول: ۱۳۹۶ تیراژ: ۵۰۰ جلد قیمت: ۱۲۰,۰۰۰ ریال

ISBN: 978-600-114-782-1

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۱۴-۷۸۲-۱

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۳	پیشگفتار
۱۵	فصل اول - مفهوم‌شناسی
۱۷	۱- مفهوم حق
۱۷	۱-۱- حق در لغت
۱۸	۲-۱- حق را اصطلاح
۱۹	۳-۱- اقسام حق
۲۰	۴-۱- ویژگی‌های حق
۲۱	۵-۱- حق جنسی
۲۲	۲- مفهوم حکم
۲۲	۱-۲- حکم در لغت
۲۲	۲-۲- حکم در اصطلاح
۲۳	۳-۲- ویژگی‌های حکم
۲۴	۴-۲- رابطه میان حق و حکم
۲۵	۳- مفهوم تکلیف
۲۵	۱-۳- تکلیف در لغت
۲۶	۲-۳- تکلیف در اصطلاح
۲۶	۳-۳- ارکان تکلیف
۲۷	۴-۳- رابطه حق و تکلیف
۲۷	۴- مفهوم زوجین
۲۷	۱-۴- زوجین در لغت
۲۸	۲-۴- زوجین در اصطلاح
۲۸	۵- مفهوم نکاح
۲۸	۱-۵- نکاح در لغت
۲۹	۲-۵- نکاح در اصطلاح
۳۲	۶- مفهوم تمکین
۳۲	۱-۶- تمکین در لغت

- ۲۲..... ۲-۶- تمکین در اصطلاح
- ۲۳..... ۷- مفهوم نشوز
- ۲۳..... ۱-۷- نشوز در لغت
- ۲۳..... ۲-۷- نشوز در اصطلاح
- ۲۴..... ۸- فقه امامیه
- ۲۵..... ۹- حقوق موضوعه

۲۷..... فصل دوم- حقوق جنسی زوجه

- ۲۹..... ۱- حق قلم
- ۲۹..... ۱-۱- تعریف لغوی و اصطلاحی
- ۴۰..... ۲-۱- ادله اثبات حق قلم
- ۴۲..... ۳-۱- حق قسم برای زوج و زوجه
- ۴۴..... ۴-۱- دارنده حق قسم
- ۴۴..... ۵-۱- کیفیت حق قسم و زمانهای آن
- ۴۵..... ۶-۱- وقت ادای حق قسم
- ۴۶..... ۷-۱- ماهیت قسم
- ۴۷..... ۸-۱- قابلیت بخشیدن حق قسم
- ۴۹..... ۹-۱- قضای حق قسم
- ۴۹..... ۱۰-۱- سقوط حق قسم
- ۵۰..... چند نکته
- ۵۲..... ۲- حق وطی
- ۵۲..... ۱-۲- تفاوت‌های جنسی زنان و مردان
- ۵۴..... ۲-۲- توجه به نیازهای زن
- ۵۴..... ۱-۲-۲- خود آرایی مرد
- ۵۵..... ۲-۲-۲- مقدمات آمیزش
- ۵۷..... ۳-۲-۲- فرصت و زمان کافی برای زن
- ۵۸..... ۴-۲-۲- عشق و محبت زبانی به همسر
- ۵۹..... ۳-۲- معنای وطی
- ۵۹..... ۴-۲- ماهیت حق وطی

۵۹	۵-۲- ادله حق وطی .....
۶۲	۶-۲- حق زن در استمتاع .....
۶۲	۳- نواقض حق وطی .....
۶۳	۱-۳- ایلاء .....
۶۵	۱-۱-۳- احکام ایلاء .....
۶۷	۲-۱-۳- ایلاء در قانون مدنی .....
۶۸	۲-۳-ظهار .....
۷۲	۱-۲-۳- رابطةظهار .....
۷۳	۲-۲-۳- کراهةظهار .....
۷۴	۳-۲-۳- نقش حاکمیت در ضمانت اجرایی زهار .....
۷۵	۳-۳- عیوب خاص مرد .....
۷۵	۱-۳-۳- عنن .....
۷۶	۱-۱-۳-۳- حکم عنن .....
۷۷	۲-۱-۳-۳- مبانی اثبات حق فسخ .....
۸۰	۳-۱-۳-۳- راههای اثبات عنن .....
۸۱	۲-۳-۳- خصاء .....
۸۲	۱-۲-۳-۳- روایات در باب خصاء و مبانی اثبات حق فسخ .....
۸۳	۲-۲-۳-۳- حکم خصاء .....
۸۴	۳-۳-۳- جب .....
۸۵	۱-۳-۳-۳- جب در روایات .....
۸۵	۲-۳-۳-۳- احکام و نحوه ثبوت حق فسخ در جب .....
۸۷	۴- حق حبس .....
۸۸	۱-۴- تعریف لغوی و اصطلاحی حبس .....
۸۸	۲-۴- ادله و مبانی اثبات حق جنسی زوجه .....
۸۸	۱-۲-۴- تمسک به روایات .....
۸۹	۲-۲-۴- تمسک به قواعد .....
۸۹	۳-۲-۴- اجماع .....
۸۹	۳-۴- فروع مسئله حق حبس .....
۹۲	۵- حق عزل .....

۹۳	۱-۵- تعریف لغوی و اصطلاحی عزل
۹۳	۲-۵- بررسی جواز یا عدم جواز عزل
۹۴	۳-۵- میانی عزل
۹۵	۴-۵- میل و رضای زوجه در حکم عزل
۹۵	۵-۵- راههای دیگر جلوگیری از بارداری
۹۶	جمع‌بندی فصل

فصل سوم- حقوق جنسی زوج ۱۰۱

۱۰۳	۱- تمکین (استمتاع).....
۱۰۴	۱-۱- اثبات حق تمکین برای زوج.....
۱۰۵	الف) کتاب.....
۱۰۶	ب) روایات.....
۱۰۸	ج) اجماع.....
۱۰۹	۲-۱- ماهیت استمتاع.....
۱۰۹	۳-۱- تمکین و نفقه.....
۱۱۰	۴-۱- موارد جایز در عدم تمکین.....
۱۱۱	۶-۱- نشوز.....
۱۱۱	۱-۶-۱- نشوز در آیات قرآن.....
۱۱۳	۲-۶-۱- تعریف فقهی نشوز از نظر برخی فقهای امامیه.....
۱۱۵	۳-۶-۱- علانم نشوز زوجه.....
۱۱۵	۴-۶-۱- ضمانت اجرای عدم تمکین خاص زوجه.....
۱۱۹	۵-۶-۱- نشوز و نفقه.....
۱۱۹	چند مسأله.....
۱۲۰	۲- حق فسخ نکاح برای زوج به موجب عیوب خاصی در زن.....
۱۲۰	۱-۲- قرن.....
۱۲۱	۱-۱-۲- ادله اثبات حق فسخ.....
۱۲۲	۲-۲- افضاء.....
۱۲۳	۱-۲-۲- ادله اثبات.....
۱۲۴	۳- حق تعدد زوجات.....

۱۲۵	۱-۳- تعدد زوجات در آیات قرآن کریم
۱۲۹	۲-۳- تعدد زوجات در روایات
۱۳۰	۳-۳- تعدد زوجات در سیره
۱۳۱	۴-۳- شرایط تعدد زوجات
۱۳۲	۵-۳- اباحه و یا استحباب تعدد زوجات
۱۳۲	۶-۳- فلسفه تعدد زوجات
۱۳۴	جمع بندی فصل
۱۳۷	فهرست منابع

پیشگفتار

«و از نشانه‌های پر بردگی این است که از جنس و حقیقت خودتان برای شما آفرید تا در کنار آنان آرامش یابید. هر چه سار مودت و رحمت قرار داد؛ در این نشانه‌هایی است برای گروهی که تفکر می‌کنند» (سور مبارک روم، آیه ۲۱).

همواره شریعت‌ها راه رسیدن به سعادت بشر را ترسیم نموده و راه را از بیراهه نشان داده‌اند. خداوند متعال به عنوان خالق شرایع ضمن اختصاص نقش‌ها و کارکردها به هریک از اعضای خانواده، حقوق و تکالیف مختلفی برای ایشان معین کرده است. از همین روست که مردان را قوام معرفی فرموده و او را برای تأمین معاش خانواده به قیمی مقرر داشته است؛ هموست که زن را مایه آرامش قرار داده و کمال وی را در گرو اطاعت همسر با خضوع از شوهر دانسته است. خدایی که زن و شوهر را به زندگی توأم با زیبایی و نیکویی رفتار بر برابر هم فرمان داده و میان ایشان محبتی لبریز و رحمتی واسع قرار داده است. دوست داشتنی که تا بر زبان نالد لبریز نگشته و مهربانی‌ای که جز با گذشت از خطاها معنا نشود.

سخن از حقوق و تکالیف میان زوجین است. حقوقی که گاه در اثر نادیده گرفتن به غده‌ای چرکین بدل شده و تکالیفی که دانستن و اهتمام به آن جلو بسیاری از ناملایمات میان زوجین را می‌گیرد. کتاب حاضر با توجه به خلاء و نیازی که در زمینه بُعد خاصی از حقوق و تکالیف زوجین احساس شده، سعی دارد با محور قرار دادن مسئولیت زوجین در برابر نیاز جنسی یکدیگر زوایایی را از زندگی زناشویی تبیین نماید.

از آن جایکه یکی از مهم‌ترین دلایل بروز اختلاف و ناسازگاری میان زن و شوهر، عدم تأمین نیاز غریزی ایشان به شمار می‌رود، بی‌اطلاعی زن و مرد از حقوق و تکالیفی که در این زمینه دارند

تأثیر مهمی در فروپاشی نهاد خانواده دارد؛ از همین روی آگاهی بخشی حقوق و تکالیف در کنار آموزش مهارت‌های رفتاری و کلامی برای رسیدن به خواسته‌های زوجین می‌تواند تأثیر مثبتی در استحکام خانواده به همراه داشته باشد. این پژوهش که بخشهایی از آن از پایان‌نامه خانم مرضیه ولی حصار، فارغ‌التحصیل کارشناسی ارشد مطالعات زنان، گرایش حقوق زن در اسلام دانشگاه الزهراء، سلام الله علیها، استخراج گردیده قصد دارد با یاری جستن از خداوند متعال با اندک توشه‌ای که از دریای بیکران دانش به دست آورده خانواده ایرانی را در مسیر سعادت‌مندی و صلاح بیشتر قرار دهد ان‌شاءالله.

لازم به ذکر است نتایج این پژوهش در راستای یک فعالیت تحقیقی در قالب هسته پژوهشی با عنوان «بین‌چالش‌های حقوقی در حوزه زنان» نیز به شمار آمده و گامی در رسیدن به اهداف این هسته قلمداد می‌شود.

زمستان ۹۵ - دکتر الهام شریعتی

e.shariati@alzahra.ac.ir

www.ketab.ir